Ministerie van Financiën

> Hetlanderenplein 20201 2500 EA Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Directoraat-Generaal Belastingdienst

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.belastingdienst.nl

Ons kenmerk
2019-0000215112

Uw brief (kenmerk)

Datum 17 december 2019
Betreft Compensatie ouders CAF 11 en gedane toezeggingen

Geachte Voorzitter,

Uw Kamer heeft bij de Regeling van werkzaamheden op donderdag 12 december jl. vragen gesteld over de door ouders ontvangen dossiers inzake de stopzetting van kinderopvangtoeslagen. Met deze brief biedt ik u de beantwoording van deze Kamervragen aan en maak ik van de gelegenheid gebruik om dankbaar te gaan op een aantal toezeggingen dat voortkoelt uit het debat over de oplossing voor ouders in de CAF 11-zaak van 4 december jl. In deze brief zal ik uw Kamer achtereenvolgens informeren over de volgende onderwerpen:

I. Vóór eind 2019 CAF 11-ouders uitbetalen
II. Einde aan alles-of-niets-benadering door proportioneel vastbellen
III. Toelichting op informatie uit verslagen MT-bijeenkomsten
IV. Kamervragen ouderdossiers kinderopvangtoeslagen (bijgevoegd)
V. Blik naar de toekomst
VI. Samenvatting alle acties op een rijtje

I. Vóór eind 2019 CAF 11-ouders uitbetalen

De afgelopen periode heb ik al alles op alles gezet om de gedupeerde ouders in de CAF 11 zaak zo snel en volledig mogelijk te compenseren en nog vóór eind 2019 grotendeels uit te betalen. In totaal ontvangt vandaag ongeveer 80% van de ouders een brief met een berekening. Ruim 200 ouders krijgen een bedrag tot € 30.000, ruim 90 ouders een bedrag dan tussen de € 30.000 en € 60.000. Het bedrag is gebaseerd op het advies van de Adviescommissie uitvoering toeslagen. Hierin zijn echter nog niet meegenomen de eventuele kosten voor juridische bijstand en de mogelijke schade als gevolg van verkoop van bezittingen. Voor de compensatie van de CAF 11-ouders is het wel zeker dat de het bedrag is meer dij in hoge geval vult uitbetalen. Dit bedrag bestaat uit de vaste vier elementen van de compensatieregeling van de Adviescommissie uitvoering toeslagen: bedrag correctiebesluiten toeslagen, forfaitair bedrag materiële - en immateriële schade en vergoeding voor de in rekening gebrachte invorderingskosten. Ouders die naar aanleiding van deze brief en de berekeningen die erin staan, vragen hebben, kunnen verzoeken om een persoonlijk gesprek. Hier is ook een apart telefoonnummer voor beschikbaar dat is opgenomen in de brief aan de ouders. Begin 2020 ontvangen de getroffen ouders dan de definitieve

compensatiebeschikking waarin alle elementen zijn opgenomen. Daar kunnen zij op dat moment mij bezwaar tegen indienen.

De ouders ontvangen ook van mij een brief. Ik schrijf daarin dat het gelobbedrag nooit alles kan goedmaken en dat ik het oneens ben met de aangedaan en het gewoed van onrechtvaardigheid waar zo lang mee rekening hebben moeten gehouden. Helaas op geen enkele manier kan wegnemen. Dat beseef ik ter daarbij. Voor een klein deel van de ouders dat geen compensatie ontvangt, geldt dat hun situatie onafhankelijk is beoordeeld door de commissie van onafhankelijke deskundigen, conform de aanbevelingen van de Adviescommissie uitvoering toeslagen. De Adviescommissie heeft geoordeeld dat er in deze gevallen evident sprake is van het ontbreken van fed. wsl. of kindsopvangtoeslag of dat er ook na herhaaldelijk verzoek (voor alle drie de toeslagjaren) geen reactie is gekomen. Deze commissie is recent ingesteld en bestaat uit de heer Cees Schaap, mevrouw Diana van Hout en de heer Rens Rietberse. Het instellingsbesluit is bijgevoegd. Ook deze ouders ontvangen van mij een brief.

Indien ouders vragen hebben over de hoogte van de compensatie, worden ze uitgenodigd voor een persoonlijke toelichting op de berekening. In lijn met de motie Omtzigt c.s. zal Toeslagen bevorderen dat ouders eenvoudig en zonder tegenwerking hun recht kunnen halen.[1] De concrete uitwerking hiervan wordt momenteel uitgewerkt en uw Kamer ontvangt in het nieuwe jaar een brief hierover. Ook de ouders die nu geen compensatie krijgen worden eerst in de gelegenheid gesteld om een persoonlijke toelichting te krijgen op de negatieve voorafaanlondging. Ook voor deze ouders geldt dat begin 2020 de definitieve beschikking volgt waar tegen bezwaar kan worden gemaakt. Het bezwaar wordt mede beoordeeld door een onafhankelijke bezwaarschriftenadviescommissie die eveneens in mijn brief aan uw Kamer van 15 november is toegezegd.

Bij deze brief stuur ik uw Kamer ook de brieven zoals deze naar de ouders zijn gestuurd. Dit betreft: een brief van Toeslagen en een brief van mij, voor zowel ouders die wel als die geen compensatie ontvangen.

II. Einde aan alles-of-niets-benadering door proportioneel vaststellen

Ik heb uw Kamer eerder laten weten dat ik samen met de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de alles-of-niets-benadering wil beëindigen en wil overgaan op een systeem waarbij het recht op kinderopvangtoeslag proportioneel wordt vastgesteld. Ook het rapport van de Adviescommissie uitvoering toeslagen en recente uitspraken van de Raad van State onderschrijven het belang hiervan.

Uw Kamer heeft in het verlengde daarvan tijdens het plenaire debat van 4 december jl. de motie Snels c.s. aangenomen.[2] In deze motie verzoekt uw Kamer de regering nog voor het kerstreces een reactie te geven op de twee uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 23 oktober 2019. De twee uitspraken van 23 oktober betekenen een oms so in de jurisprudentie. De eerste uitspraak sluit aan bij de proportionele benadering die ik samen met de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wil coonvoeren binnen de kinderopvangtoeslag. De Raad van State heeft daarbij aangegeven dat Toeslagen Uitvoerings Inst geldende wettelijke kader de ruimte heeft, om bij een gedeeltelijke betalling van de kosten van kinderopvang tot een andere berekening van het recht

[1] Kamerstukken II, 2019/20, 31 066, nr. 551.
[2] Kamerstukken II, 2019/20, 31 066, nr. 556.

op kinderopvangtoeslag te komen dan vaststelling van dit recht op nihil. Hierbij dient binnen de kaders van de geldende wetgeving een afweging te worden gemaakt tussen alle relevante belangen. De uitspraak van de Raad van State betekent in de praktijk dat Toeslagen de mogelijkheid krijgt om de hoogte van het recht op kinderopvangtoeslag proportioneel vast te stellen. De Raad van State heeft Toeslagen opgedragen binnen 26 weken uitvoering te geven aan de uitspraken.

Toeslagen zal het recht op kinderopvangtoeslag proportioneel gaan vaststellen. Dit vindt uitgelegd in bijgevoegd beleidsbesluit wijziging terugwerkende kracht heeft tot en met 23 oktober 2019. In dit besluit is aangegeven hoe Toeslagen de kinderopvangtoeslag vaststelt wanneer een ouder over een berekeningsjaar de kosten van kinderopvang niet volledig heeft betaald. Het rekenvoorbeeld hieronder maakt duidelijk dat dit forse gevolgen heeft. In het voorbeeld resteert in plaats van een totale schuld van € 9.500 een maximale terugvordering van € 450.

Rekenvoorbeeld
Uitgegaan wordt van een gezin met een bruto jaarinkomen van € 32.000,- met een recht op kinderopvangtoeslag van 90% van de (maximale) uurprijs. Voor het rekenvoorbeeld is aangenomen dat de kosten voor de kinderopvang in totaal € 10.000,- bedragen. De ouders hebben een voorschot kinderopvangtoeslag ontvangen van € 9.000- (90% van 10.000). De kinderopvangorganisatie heeft € 10.000,- gefactureerd, waarvan € 9.500,- door de ouders is voldaan, waardoor nog een restschuld aan de kinderopvangorganisatie van € 500,- openstaat. De Belastingdienst stelt daarom het recht op kinderopvangtoeslag vast op € 8.550,- (90% van € 9.500,-). In bijgevoegd conceptbeleidsbesluit is het rekenvoorbeeld nader uitgewerkt.

(Proportioneel) vaststellen	oude werkwijze	nieuw voorstel
Toelaatbaar inkomen ouders	32.000,-	32.000,-
Percentage recht opvangtoeslag	90%	90%
Factuurbedrag kinderopvang (eigenlijke kosten)	10.000,-	10.000,-
Gedeelte van de factuur dat is betaald	9.500,-	9.500,-
Ontvangen toeslagvoorschot	9.000,-	9.000,-
Vastgestelde recht kinderopvangtoeslag	**0**	**8.550,-**
Maximale terugvordering	**9.000,-**	**450,-**

De tweede uitspraak van de Raad van State betekent dat Toeslagen bij het terugvorderingsbesluit de betrokken belangen moet afwegen en onder bijzondere omstandigheden van terugvordering kan afzien of het terug te vorderen bedrag kan matigen. De Raad van State heeft Toeslagen opgedragen binnen 26 weken uitvoering te geven aan de uitspraken. Deze uitspraak maakt niet uitsluitend de kinderopvangtoeslag, maar is van toepassing op alle inkomensafhankelijke regelingen die vallen onder de Awir. Ik heb de Belastingdienst opdracht gegeven de ruimere interpretatie van de wet door de Raad van State in de praktijk toe te

passen. De Belastingdienst doet dit in overleg met de toeslagdepartementen (ministeries Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties). Ik zal uw Kamer begin volgend jaar nader informeren over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan deze uitspraak. Daarbij besteed ik ook aandacht aan de vraag hoe om te gaan met oude gevallen.

Directoraat-Generaal Belastingdienst

Ons kenmerk
2019-0000215312

III. Toelichting informatie uit verslagen MT Toeslagen

Tijdens het debat over CAF 11 van 4 december jl. heeft mevrouw Leijten gevraagd om de documenten waarnaar in tweets werd verwezen.[3] In de tweets werd geciteerd uit verslagen van het MT Toeslagen die voor alle medewerkers van de Belastingdienst toegankelijk zijn via de interne beeldkrant. De twee documenten waarnaar mevrouw Leijten vroeg, stuur ik als bijlage mee. Het gaat om:

1. Intern werkdocument 'schrijnende gevallen': Een overzicht van verschillende, uit de wet- en regelgeving voorkomende, voorbeelden van mogelijke "schrijnende gevallen". Dit overzicht is opgesteld in het verlengde van mijn brief in juni en het daaropvolgende debat om signalen vanuit de uitvoering richting beleidsverantwoordelijke ministerie gestructureerd door te geven. Hierdoor worden knelpunten vroeger gesignaleerd en kan het beleidsverantwoordelijke ministerie z'n afweging maken. De lijst zal de basis vormen om met de betrokken beleidsdepartementen overleg te voeren. De in het document voorkomende namen van betrokkenen en medewerkers zijn onleesbaar gemaakt.
2. Overzicht van alle toeslag gerelateerde CAF zaken: In het actuele overzicht zijn de CAF-namen, CAF-nummers, startjaren van onderzoek, betreffende toeslagen en de aanwezigheid van evaluatieverslagen aangegeven. De lijst telt op tot 167 toeslag gerelateerde CAF-zaken. Voor een goed begrip van deze lijst, doe ik u daarbij tevens de gehanteerde definitie van CAF-zaken toekomen, die ook aan de Auditdienst Rijk is verstrekt. De namen die verwijzen naar kinderopvangorganisaties of individuele medewerkers zijn onleesbaar gemaakt.

IV. Kamervragen ouderdossiers kinderopvangtoeslagen

Begrijpelijk onbegrip ouders over opgevraagde dossiers kinderopvangtoeslagen

Het verzoek van de ouders die in Rotterdam hebben verzocht om hun eigen complete individuele dossier Kinderopvangtoeslagen is niet goed afgewikkeld. Door het verstrekken van de dossiers met grote zwartgelakte stukken zonder daarbij een goede en persoonlijke uitleg te geven heeft dat bij de ouders geleid tot een gevoel van onvrede over de wijze waarop de dossiers zijn verstrekt. De dossiers voldeden daarmee niet aan de gestelde verwachting om antwoord te kunnen geven op de vele vragen van de ouders.

De intentie om dossiers van de ouders te voorzien van een persoonlijke toelichting heeft vorm gekregen door middel van een standaardbrief. Een echt persoonlijke toelichting vanuit Toeslagen had moeten plaatsvinden met het beschikbaar stellen van het dossier. De ouders en uw Kamer hebben hierover dan ook terecht vragen gesteld waar ik in de beantwoording en in deze begeleidende brief nader op zal ingaan. Ik heb aangegeven dat Toeslagen met de ouders in gesprek dient te gaan,

[3] https://twitter.com/RenskeLeijten/status/1202291625988976297 en https://twitter.com/RenskeLeijten/status/1202251412278775811

1895298

02575

om samen het dossier te bezien en om de vragen te beantwoorden. Ouders zijn daarbij individueel informatief benaderd.

Inhoud dossiers

In Kamervragen heeft een aantal vragen gesteld over de samenstelling van de individuele ouderdossiers inzake de kinderopvangtoeslag. Bij de eerste negentien ouderdossiers die nu zijn opgeleverd, komt naar voren dat herzieningen of stopzetbeslissingen van kinderopvangtoeslagen verschillende oorzaken hebben gehad. Bij sommige ouders betrof het wijzigingen in de inkomenssituatie of opvanguren waardoor het toeslagvoorschot na afloop van het jaar meerwaarts werd bijgesteld of was sprake van "regulier" individueel bericht, bij anderen was sprake van een CAF-zaak en bij een derde categorie was sprake van een fraude-onderzoek. Bij de laatste twee categorieën bestaan de dossiers niet alleen uit documenten die betrekking hebben op de individuele situatie, maar ook uit stukken die zien op het onderzoek naar de kinderopvangorganisatie of het gastouderbureau. Vanuit de betreffende CAF-zaken zijn daarbij soms ook fiscale aspecten van de betreffende organisatie onderzocht. De vraag ouders maakten nog geen onderdeel uit van het onderzoek van het CAF. Wel werden de bevindingen vanuit dit onderzoek overgedragen aan Toeslagen, waarna ook onderzoek bij de betrokken vraagouders plaatsvond. In de fase van de beoordeling van de bezwaarschriften is in het geval van een CAF-zaak ons het alles wat je ouder een bevindingenverslag toegemaakt. De aanwezige verslagen zijn verstrekt.

Het dossier dat aan de ouders is opgeleverd kan zowel uit individuele documenten bestaan, als uit documenten die grotendeels zo anderen dan henzelf betrekking hebben. Dat betekent ook dat per casus zo moeten worden beoordeeld of de institutionele voorgenomenheid van fraudevermoeden, zoals deze is beschreven door de Adviescommissie uitvoering toeslagen, in deze individuele zaken zich heeft voorgedaan. Voor de CAF-zaken wordt hier onderzoek naar gedaan door de ADR.

Gehanteerde werkwijze bij het verstrekken van documenten

Voor het lekken van de documenten is de AVG en de AWR als uitgangspunt genomen. In deze geschiedenis is sprake van zeer kwetsbare informatie verstrekt, binnen de grenzen van de Awb (op de zaak betrekking hebbende stukken). De dossiers zijn onder grote tijdsdruk tot stand gekomen, waarbij ook rekening moest worden gehouden met de privacy van derden. Hierbij is zo zorgvuldig mogelijk te werk gegaan.

In de 19 dossiers is dezelfde werkwijze gehanteerd als het dossier dat onderdeel is van de uitspraak van de rechtbank Rotterdam van 12 juli 2019. De rechtbank heeft geoordeeld dat Toeslagen het volledige dossier over het onderzoek bij een gastouderbureau niet verstrekken aan een vraagouder. Zoals aangekondigd in mijn brief van 23 augustus jl. wil Toeslagen graag voldoen aan het oordeel van de rechter, maar heeft binnen een verantwoordelijkheid om vertrouwelijk met gegevens van derden om te gaan.* Het is de vraag hoe de uitspraak van de rechtbank zich verhoudt tot de geheimhoudingsplicht. Om die reden is uitsluitend op het onderdeel over de verstrekking van het volledige dossier hoger beroep ingesteld bij de Raad van State zodat voor alle toekomstige procedures duidelijkheid kan worden gegeven. Deze duidelijkheid is ook noodzakelijk voor de dossiers die nieuw hebben opgeleverd in Rotterdam. In afwachting van de uitspraak is zowel in het Rotterdamse dossier als in deze 19 dossiers een gelakte versie verstrekt.

Directoraat-Generaal Belastingdienst

Gos Kemmeh
310 6-0080 10112

* Kamerstukken II, 2019/20, 31066, nr. 518.

Fouten in de verstrekking van ouders en gastouderbureau zijn gemeld als datalek

In de verstrekte dossiers is ondanks de hierboven beschreven werkwijze in een beperkt aantal gevallen toch vertrouwelijke informatie terecht gekomen, zoals privacygevoelige gegevens van derden. Deze hadden moeten worden gelakt. Daar waar dit het geval is, is er een datalekmelding gedaan bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en waar nodig is het datalek ook gemeld aan de betrokkenen.

Directoraat-Generaal Belastingdienst

Ons kenmerk
2016-0000215112

V. Blik naar de toekomst

Gedupeerde ouders uit de CAF 11-zaak krijgen dit jaar nog compensatie. Zodra meer bekend is over de mate waarin andere ouders gedupeerd zijn, waarvoor het eindrapport van de Adviescommissie uitvoering toeslagen en het rapport van de ADR wordt afgewacht, wil ik ook voor hen zorgen dat passende compensatie plaatsvindt. Dat zal een groot beroep doen op de Toeslagorganisatie. De heer Donner heeft mij laten weten zijn eindrapport in januari 2020 te publiceren.

Om voor alle getroffen ouders een zorgvuldige en snel herstel mogelijk te maken kies ik ervoor om naast de huidige organisatie van Toeslagen een nieuwe projectorganisatie op te zetten. Deze projectorganisatie richt zich op de afwikkeling van zaken uit het verleden. Tevens zal worden gewerkt aan het omvormen van Toeslagen naar een organisatie waarbij de menselijke maat als norm wordt gehanteerd.

Over de uitwerking van deze projectorganisatie wordt u in 2020 spoedig geïnformeerd. In deze nieuwe projectorganisatie kan door de inzet van honderden nieuwe mensen substantieel meer capaciteit ingezet worden op de afwikkeling van zaken uit het verleden, zonder dat de dagelijkse werkzaamheden daaronder leiden. Daarnaast moet er worden gebouwd aan een Toeslagensysteem waarin dit soort fouten in de toekomst kunnen worden voorkomen. Hiermee heb ik samen met mijn collega van Sociale zaken en Werkgelegenheid een begin gemaakt door de alles-of-niets-benadering te vervangen door het proportioneel vaststellen van de Kinderopvangtoeslag. Bij al deze maatregelen zal, conform artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet 2016, aandacht zijn voor de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid.

VI. Samenvattend: alle acties op een rijtje

De volgende acties open:

1. Voor het einde van het jaar worden CAF 11-ouders zo snel en volledig mogelijk gecompenseerd.
2. De ouders worden persoonlijk benaderd en indien gewenst zal een gesprek plaatsvinden met Toeslagen om vragen te beantwoorden. Dit zal ook gebeuren bij de 150 andere dossiersaanvragen. Ook leidinggevenden binnen Toeslagen zullen deelnemen aan deze gesprekken.
3. Het opzetten van een nieuwe projectorganisatie waarin door de inzet van honderden nieuwe mensen substantieel meer capaciteit ingezet wordt op de afwikkeling van zaken uit het verleden, zonder dat de dagelijkse werkzaamheden daaronder lijden.
4. Het omvormen van Toeslagen tot een uitvoeringsorganisatie waarbij de menselijke maat als norm wordt gehanteerd. Een goed voorbeeld hiervan is het

stopzetten van de alles-of-niets-benadering door over te gaan op proportioneel vaststellen.

5. Jibreard zal ook de compensatie van de ouders buiten CAF 11 zo spoedig mogelijk na publicatie van het eindrapport van de Adviescommissie uitvoering toeslagen en de ADR worden opgepakt.

Directoraat-Generaal Belastingdienst

Den Haag
2021-0000210112

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Financiën,

Menno Snel